

O‘QITUVCHILARNING KASBIY AXBOROT TAYYORGARLIGI FANLARI DOIRASIDA KREATIV YONDASHUV ASOSIDA AKT- KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISH VA TAKOMILLASHTIRISH

*Askarova Zilolaxon Nurmuxamadovna,
Farg‘ona viloyat pedagoglarni yangi metodikalarga o‘rgatish
milliy markazi*

Annotatsiya: Maqolada o‘qituvchilarning kasbiy axborot tayyorgarligi fanlari doirasida axborot-kommunikatsiya texnologiyalariga (AKT) asoslangan kreativ yondashuvlar orqali kompetentlikni shakllantirish va takomillashtirish masalalari tahlil qilinadi. AKT-kompetentlik nafaqat o‘qituvchining zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish ko‘nikmasini, balki pedagogik innovatsiyalarni ta‘lim jarayoniga integratsiya qilish malakasini ham o‘z ichiga oladi. Ushbu maqola AKT-kompetentlikni rivojlantirish uchun kreativ pedagogik usullar va metodlarni ko‘rib chiqadi hamda bo‘lajak o‘qituvchilarni tayyorlashda zaruriy strategiyalarni taqdim etadi.

Kalit so‘zlar: O‘qituvchilar, kasbiy axborot tayyorgarligi, AKT-kompetentlik, kreativ yondashuv, pedagogik metodlar, innovatsion ta‘lim, texnologiyalar, kompetentlikni rivojlantirish.

Kirish.

Bugungi kunda ta‘lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining roli mislsiz darajada oshib bormoqda. Ta‘lim jarayonining samaradorligini oshirish, o‘quvchilarning ta‘limga bo‘lgan qiziqishini yuksaltirish, o‘qituvchilarning pedagogik faoliyatini yanada samarali qilish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanish talab qilinmoqda. AKT o‘qituvchilarni nafaqat bilimlar bilan ta‘minlash, balki ularning ta‘lim jarayonida innovatsion yondashuvlarni qo‘llash qobiliyatlarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi. O‘qituvchilarni AKT-kompetentlikka tayyorlash, o‘quv jarayonida texnologiyalardan foydalangan holda zamonaviy ta‘lim metodlarini amaliyotga joriy etish muhimdir. Bu jarayon o‘qituvchilarning texnologik va pedagogik bilimlarini uyg‘unlashtirish, shuningdek, ta‘limning sifatini oshirishga yordam beradi. AKT-kompetentlik o‘qituvchining nafaqat texnologiyalarni ishlatish, balki pedagogik vazifalarni yangi, innovatsion usullar bilan yechish qobiliyatini ham o‘z ichiga oladi.

Kreativ yondashuvlar ta‘lim jarayonida o‘qituvchining pedagogik va texnologik ko‘nikmalarini rivojlantirishga katta ta‘sir ko‘rsatadi. O‘qituvchi o‘z faoliyatida kreativ yondashuvlarni qo‘llab, nafaqat o‘quv materiallarini taqdim etishda, balki o‘quvchilarning kognitiv rivojlanishini ta‘minlashda ham muvaffaqiyatga erishishi mumkin. Kreativlikni rivojlantirish orqali o‘qituvchi o‘quvchilarga mustaqil fikrlash

va yaratish imkoniyatlarini taqdim etadi, bu esa ta'lim samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Shuningdek, kreativ pedagogik yondashuvlar o'qituvchilarga o'quv jarayoniga yangi texnologiyalarni va interaktiv metodlarni integratsiya qilish imkonini beradi. Bu yondashuvlarning ta'limda qo'llanilishi nafaqat o'quvchilarning bilim darajasini oshirishga, balki ularning ijtimoiy hamkorlik qilish va mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirishga ham yordam beradi. O'qituvchilar o'zlarining pedagogik amaliyotlarini yaratish va takomillashtirishda kreativ yondashuvlarni qo'llash orqali ta'limni yangi bosqichga olib chiqishlari mumkin.

Bundan tashqari, o'qituvchilarni kasbiy tayyorgarlik fanlari orqali AKT-kompetentligiga tayyorlash zamonaviy ta'lim tizimining dolzarb vazifalaridan biridir. O'qituvchilarni yaratgan va innovatsion pedagogik usullarga tayyorlash, ularning bilimlarini kengaytirish va zamonaviy texnologiyalarni ta'limda to'g'ri qo'llashda yordam berish orqali ta'limning umumiy samaradorligini oshirish mumkin. Shu bois, AKT-kompetentlikni rivojlantirishda kreativ yondashuvlarning roli nihoyatda muhimdir.

Asosiy qism.

AKT - kompetentlik o'qituvchilarning axborot - kommunikatsiya texnologiyalarini samarali qo'llash qobiliyatini ifodalaydi. Bu kompetentlikni rivojlantirish uchun o'qituvchilar texnologik bilimlar, pedagogik ko'nikmalar va amaliy imkoniyatlarga ega bo'lishi kerak. Texnologik bilimlar, AKT vositalaridan va dasturiy ta'minotdan qanday foydalanishni o'rgatadi. Pedagogik ko'nikmalar esa, o'qituvchining texnologiyalarni o'quv jarayonida samarali integratsiya qilishiga yordam beradi. Amaliy imkoniyatlar esa o'qituvchining yaratgan elektron resurslar va interaktiv materiallar yordamida ta'limni boshqarish, o'quvchilarni rag'batlantirish va bilimlarni mustahkamlash imkoniyatlarini taqdim etadi. Shuningdek, AKT-kompetentlik o'qituvchilarning o'quvchilarga bilim berish jarayonini yangicha va innovatsion yondashuvlar orqali amalga oshirishlariga yordam beradi.

O'qituvchilarni AKT-kompetentlikka tayyorlash ta'lim tizimining dolzarb vazifalaridan biridir. O'qituvchilarni zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlash va ularning pedagogik ko'nikmalarini mustahkamlash o'quv jarayonining samaradorligini oshiradi. Ta'lim jarayonida texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning bilim olish jarayonini tezlashtiradi va ularni ilg'or fikrlashga undaydi. Bu esa nafaqat o'qituvchilarning o'z kasbiy faoliyatini samarali tashkil etishga, balki o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishlarini oshirishga ham yordam beradi. AKT-kompetentlikni shakllantirish o'qituvchining zamonaviy pedagogik va texnologik yondashuvlarni qo'llash qobiliyatini rivojlantiradi, bu esa ta'lim samaradorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Kreativ pedagogik yondashuvlar o'qituvchilarga o'quv jarayonini yangicha va ijodiy tarzda tashkil etishga imkon yaratadi. Kreativlik ta'limda innovatsion metodlar

va texnologiyalarni qo'llashni anglatadi. Bu yondashuv o'qituvchilarga nafaqat o'quv materiallarini taqdim etishda yangi shakllarni izlashga, balki o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga yordam berishga ham imkon beradi. Kreativ pedagogik metodlar yordamida o'qituvchi o'quvchilarni mustaqil fikrlashga, yangi bilimlarni izlashga va o'zlarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga undaydi. Shuningdek, kreativ pedagogik yondashuvlar o'qituvchining o'quvchilarga bilimni an'anaviy usullardan farq qiladigan innovatsion yondashuvlar orqali etkazishga yordam beradi.

Kreativ yondashuvlarni ta'lim jarayonida qo'llash AKT-kompetentligini shakllantirishda katta ahamiyatga ega. O'qituvchilar kreativ metodlarni pedagogik jarayonga qo'llagan holda, ta'limni yanada interaktiv va qiziqarli qilish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Kreativ yondashuvlar o'quvchilarning o'quv jarayonidagi faoliyatini oshiradi va ularni amaliy mashg'ulotlar orqali bilim olishga undaydi. Masalan, flipped learning (o'qitishning teskari usuli) kabi metodlar orqali o'qituvchi an'anaviy darslarni o'quvchilarga uyda mustaqil o'rganish uchun topshiriqlar berish, darsda esa o'quvchilarni qiziqarli va interaktiv faoliyatlarga jalb qilish imkonini beradi. Bu o'quvchilarning fikrlash va o'rganish jarayonini yangi darajaga olib chiqadi.

O'qituvchilarni kasbiy axborot tayyorgarligi fanlari orqali AKT-kompetentligini shakllantirishda qo'llaniladigan metodlar va strategiyalar muhim rol o'ynaydi. Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni qo'llash nafaqat o'quv materiallarini taqdim etishda, balki o'quvchilarni o'z bilimlarini mustahkamlash va yangi texnologiyalarni amaliyotda qo'llashga undashda ham yordam beradi. O'qituvchilarni kasbiy axborot tayyorgarligi fanlari orqali AKT-kompetentligini rivojlantirish uchun interaktiv metodlar, o'quv materiallarini raqamli shaklda yaratish, onlayn resurslardan foydalanish kabi innovatsion usullarni qo'llash kerak. Elektron resurslarni yaratish va ularni samarali qo'llash ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi. Elektron resurslar o'qituvchilarga o'quv materiallarini yanada ko'proq qamrab olish va ularni o'quvchilarga samarali tarzda yetkazish imkonini beradi. Masalan, elektron kitoblar, videodarslar, taqdimotlar va interaktiv mashqlar yordamida o'quvchilarning o'z bilimlarini mustahkamlash va yangi bilimlarni o'zlashtirish jarayoni osonlashadi. Shuningdek, o'qituvchilarni o'z pedagogik faoliyatida bu resurslardan qanday qilib samarali foydalanishni o'rgatish kerak. Bu orqali o'qituvchilar nafaqat o'quvchilarga yaxshiroq ta'lim bera olishadi, balki o'z pedagogik faoliyatlarini yanada kreativ va samarali tashkil etish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Kreativ pedagogik metodlar, xususan, interaktiv metodlar, case study yondashuvlari, flipped learning kabi usullar o'qituvchilarni AKT-kompetentligini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Bu metodlar o'quvchilarga o'z bilimlarini yanada samarali tarzda o'zlashtirishga yordam beradi. Case study yondashuvi yordamida o'quvchilar real hayotdagi masalalarni yechish orqali o'z bilim va ko'nikmalarini mustahkamlashadi. Flipped learning usuli esa o'quvchilarga o'quv

materiallarini uyda o'rganib, darsda esa interaktiv mashg'ulotlar va amaliyotlarni bajarishga imkon yaratadi. Bularning barchasi o'qituvchilarning kreativ pedagogik usullarni qo'llash orqali o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilishlariga yordam beradi. Shuningdek, o'qituvchilarning kreativ yondashuvlarni amalda qo'llashdagi qiyinchiliklar mavjud. Bular o'qituvchilarning texnologiyalarga yetarlicha tayyor bo'lmasligi, resurslar yetishmasligi yoki o'quvchilarning innovatsion metodlarga moslashmasligi kabi omillar bo'lishi mumkin. Bunday holatlarda o'qituvchilarni kasbiy tayyorgarlik kurslari, seminarlar va treninglar orqali qo'llab-quvvatlash zarur. Shu tarzda, o'qituvchilarni kreativ pedagogik metodlarni qo'llashga o'rgatish va ularni amaliyotda samarali foydalanishga tayyorlash mumkin.

Xulosa

Maqolada o'qituvchilarni AKT-kompetentligiga tayyorlash jarayonida kreativ pedagogik yondashuvlar muhim ahamiyatga ega ekanligi ko'rsatilgan. Ushbu yondashuvlar o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini rivojlantirish, ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni muvaffaqiyatli qo'llash imkonini beradi. O'qituvchilarni zamonaviy ta'lim metodikalariga moslashtirish uchun ular uchun kreativ yondashuvlarni tatbiq etish zarurligi ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Taskin M., Zulfikarov F. *Digital Learning and Creativity: The Impact of Multimodal Approaches*. International Journal of Educational Technology, 2018. 5(4), 98-105.
2. Frolov, I. *Interactive Learning Strategies in Primary Education: Effectiveness and Challenges*. Educational Science Journal, 2020. 9(1), 78-85.
3. Tojiboyev I.T., Askarova Z.N. *Recommendations for solving problems in the organization of independent educational activities of future teachers*. Multidisciplinary Journal of Science and Technology, V 4, I-4, 2024. P. 87-96.